Дәрбәнд

ДОСТЛУГ. ГАРДАШЛЫГ. БИРЛИК

100 1920-2020 јүз ил сизинләјик

Тәсисчиләр: ДАҒЫСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МӘТБУАТ ВӘ ИНФОРМАСИЈА НАЗИРЛИЈИ 12+

№42 (98286) 1920-ҹи илдән чыхыр 16 октјабр 2020-ҹи ил ҹүмә. *Гијмәти 2 рубл.*

Тәбрик етмишдир

Дағыстанын башчысы вәзифәсини мүвәггәти иҹра едән Серкеј Меликов республиканын агросәнаје комплекси ишчиләрини пешә бајрамы- Кәнд Тәсәррүфаты вә Емал Сәнајеси Ишчиләринин күнү мүнасибәтилә тәбрик етмишдир.

«Бу күн агросәнаје комплекси республика әһалисини тәкҹә уҹуз вә еколожи тәмиз мәһсулларла дејил, һәм дә минләрлә јени иш јерләри ачараг кәлирләрин артмасына вә һәјатын кејфијјәтинин артырылмасына шәраит јарадараг, Дағыстанын игтисадијјаты үчүн мүһүм әһәмијјәтә маликдир. Ҹари илдә пандемија илә әлагәдар саһәнин әлавә јүкләнмәсинә бахмајараг республиканын кәнд тәсәррүфатында јени истеһсал саһәләри јараныр вә јүз һектарларла бағ салыныр, габагҹыл технолокијалар мәнимсәнилир вә техника алыныр. Бир чох һалларда бу кәнд тәсәррүфатынын дөвләт мүдафиәси сајәсиндә наил олунур вә һәр ил 3,5 милјард рубла јахын тәшкил едир. Кәнд тәсәррүфатынын бир чох истигамәтләри үзрә истеһсал олунан мәһсулун дәрин емалына наил олунур ки, бу да мәһсул истеһсалчыларынын кәлирләрини хејли артырараг әлавә дәјәрин бөјүк һәҹминин Дағыстанда сахланылмасына имкан верир. Бизә Дағыстанын кәнд тәсәррүфаты мәһсулларынын рәгабәт габилијјәтинин јүксәлдилмәси үзәриндә ишләмәли, о һәгигәтән мүасир, кејфијјәтли вә габагҹыл етмәлијик ки, мәһсулларымыза һәм биздә, һәм дә онун һүдудларындан кәнарда тәләбат јүксәк олсун. Бүтүн республикамыз үчүн ваҹиб әһәмијјәтә малик олан агрономлара, һејвандарлара, механизаторлара кәркин ишләдикләринә көрә тәшәккүрүмү билдирмәк истәјирәм. Әминәм ки, Дағыстанын кәнд тәсәррүфаты ишчиләри ән јахшы пешәкар әнәнәләри јашадараг вә саһәнин мәнбәләриндән сәмәрәли истифадә едәрәк, бундан сонра да өз тәҹрүбәләрини артыраҹаг республиканын агросәнаје комплексини мөһкәмләндирәҹәкләр.

Сизә мөһкәм ҹан сағлығы, рифаһ вә мәһсул боллуғу арзулајырам. Гој сизин сәјләриниз лајигли нәтиҹәләр версин», дејә тәбрикдә билдирилмишдир.

Перспективләрлә таныш олмушлар

Дағыстанда олан Русија Федерасијасынын витсе-назири- РФ Һөкумәти Президентинин Узаг Шәрг Федерал Даирәсиндәки сәлаһијјәтли нүмајәндәси Јури Трутнев вә ДР Башчысы вәзифәсини мүвәггәти иҹра едән Серкеј Меликов Маһачгаладакы дәниз-тиҹарәт лиманынын инкишафынын имканлары вә перспективләри илә таныш олмушлар.

Бу күн лиман Русијанын ҹәнубунун нәглијјат системини Орта Асија, Иран, Ҹәнуби Гафгаз дөвләтләри илә бағлајан ваҹиб стратежи вә Русијанын ҹәнуб сәрһәдләриндә ири нәглијјат шәбәкәсинин әсас тәркиб һиссәсидир.

Лиманын акваторијасы гуру јүкләр вә нефт долдурма кичик лиманлардан вә хариҹи рејддән ибарәтдир. Портун гуру јүкләр лиманына илдә 3 милјон тон јүк дөвријјәси олан јүкбошалтма комплекси дахилдир вә 13 мин тон јүк алан танкерләрин гәбулу үчүн мүасир техноложи аваданлыгла тәҹһиз едилмиш 7,9 милјон тон күҹү олан лимана маликдир. Бундан башга лиманын јахынлығында Шимали Гафгазда ән бөјүк Бакы-Новороссијск макистрал нефт кәмәрләринә бағланмыш бирдәфәлик 540 мин куб. метр һәҹминдә нефт базасы јерләшир. Бүтүн саллар үзрә изаһаты лиманын баш директору Мурадхан Хидиров вермишдир.

Гејд едилдији кими 2019-ҹу илин ишинин јекунларына көрә јүк дөвријјәси һәҹмләри 4,6 милјон тон, о ҹүмләдән нефт бошалдылыб јүкләнмәси 4,2 милјон тон тәшкил едир. Беләликлә 2018-ҹи ил илә мүгајисәдә јүк дөвријјәси 84 фаиз, нефтин бошалдылыб –јүкләнмәси ики дәфә артмышдыр. 2020-ҹи илин бириҹи јарысында јүк дөвријјәси 20 фаиз артмышдыр. Лиман артым сүрәтинә көрә Хәзәрдәки 15 стивидор ширкәтләр арасында лидердир. Бунунла јанашы, сон илләрдә лиманын имканларынын ҹидди артдығы сәсләндирилмишдир. Мүәссисәнин борҹлары јохдур вә веркиләр там һәҹмдә өдәнилир. Лиманын инфраструктурунун кенишләнмәси үзрә ишләрин давам етдирилмәси планлашдырылыр. Хүсусән «Росморнефт» Федерал Дөвләт Унитар мүәссисәсинин һазырки логистика елементи кәлән ил үчүн реконструксија вә әсаслы тәмир програмына дахил едилмишдир. Өз тәрәфиндән Серкеј Меликов әмин етмишдир ки, лиманын кәләҹәк инкишафы үзрә ишләр давам етдириләҹәкдир.

ИГТИСАДИЈЈАТ

Сосиал - игтисади мәсәләләр үзрә мүшавирә

Ишкүзар сәфәр чәрчивәсиндә Дағыстана кәлән РФ Һөкумәти Сәдринин мүавини- Узаг Шәрг Федерал Даирәсиндә Президентин сәлаһијјәтли нүмајәндәси Јури Трутнев вә ДР башчысы вәзифәсини мүвәггәти иҹра едән Серкеј Меликов республиканын сосиал-игтисади инкишафы мәсәләләри үзрә мүшавирә кечирмишләр.

Музакирәјә башламаздан әввәл Јури Трутнев Серкеј Меликову Дағыстанын башчысы вәзифәсини мүвәггәти иҹра едән тәјин олунмасы мүнасибәтилә тәбрик етмишдир:

«Республиканын инкишафы үчүн ән јахшы шәраитләр јарадылмасы вә адамларын һәјатынын јахшы вә фираван етмәк үчүн бу јүксәк етмад вә бөјүк имканлардыр. Әминәм ки, бу вәзифәни һәјата кечирмәкдән өтрү Серкеј Алимович өзүнүн зәнкин тәҹрүбәсиндән истифадә едәҹәкдир. Өз тәрәфиндән о, әмин етди ки, Русија Һөкумәти лазыми дәстәји көстәрәҹәкдир.

«Башлыҹа вәзифә- РФ Һөкумәтинин вә рекион һакимијјәтләринин ишинин синхронлашдырылмасы, ән ваҹиб вә перспективли истигамәтләрә јөнәлдилмәсидир. Сизсиз биз буну едә билмәјәҹәк, она көрә дә сизинлә бирликдә ишләјәҹәјик. Ишин тәшкил едилмәсиндән өтрү нә лазым кәлдијини биз едәҹәјик. Дағыстан РФ-нын ваҹиб стратежи субјектидир, бу Хәзәрин гапысыдыр. Шимали Гафгаз Федерал даирәсинин бүтүн әһалисинин јарысына гәдәри Дағыстанда јашајыр. Бунунла јанашы, республикада доғум әмсалы өлкә үзрә орта көстәриҹидән јухары, өлүм исә хејли ашағыдыр.

Сон илләрдә республика игтисадијјаты инкишаф едир. 2019-ҹу илдә үмум дахилин физики һәҹми (ҮДҺ) әмсалы 2,8 фаиз артмыш, әсас гојулушлара сәрмајәләрин әмсалы 3,9 фаиз јүксәлмиш, тикинти 15 фаиз, әһалинин кәлирләринин орта ајлыг сәвијјәси 3 фаиз артмышдыр. Биз бирликдә һансы истигамәтдә ирәлиләдијимизи мүәјјән етмәлијик. Республика әразисиндә олдуғумуз заман һәләлик ики објектдә олмушуг. Әминәм ки, стратежи әһәмијјәти олан Хәзәр лиманы логистик мәркәзә чеврилә биләр. О, тамамилә башга ҹүр көрүнмәлидир. Биз буну бу күнкү күндән асылы оланлара- нәглијјат назирлијинә, Росречпорта лазыми тапшырыглар верәҹәјик. Лиманын кәләҹәк фәалијјәти һаггында да дүшүнмәк лазымдыр. Она көрә ки, гаршыдакы планларда онун приватизасија едилмәси мәсәләси дурур. Һәр шеј өлчүб-бичилмәлидир. Мән рекион башчыларындан, игтисади инкишаф вә малијјә назирликләриндән бу мәсәлә илә мәшғул олунмасыны хаһиш едирәм.

Тамамилә ајдындыр ки, республиканын инкишафында һәм кәнд тәсәррүфатынын, һәм дә туризм саһәсинин инкишафы мүһүм рол ојнаја биләр. Истәрдим ки, Москвадан кәлиб Дағыстан

→ 2

Сосиал - игтисади мәсәләләр үзрә мүшавирә

Республикасынын инкишафынын истигамәтләрини биз јох, бунун һаггында сиз бизә данышдыгдан сонра бүтүн бу истигамәтләрин сүрәтлә артмасы вә республиканын сүрәтлә инкишаф етмәсиндән өтрү һансы дәстәк формаларынын һәјата кечирилмәсинә, бизим нә чүр көмәк көстәрәчәјимизә баха биләк»,-дејә Трутнев гејд етмишдир.

Бунунла белә о, әлавә етди ки, бир сыра истигамәтләр үзрә, о чүмләдән әһалинин кәлирләри, сәрмајә мараглары үзрә инкишаф етмәјә республикада шәраит вардыр. Витсе-назирин фикринчә республиканын игтисадијјатында вәзијјәтин јахшылашдырылмасына кәнд тәсәррүфатынын вә туризмин инкишафы көмәк көстәрә биләр.

Јури Трутнев демишдир ки, Дағыстана сәфәр чәрчивәсиндә о, бир инвеститсија меједанчасында, Маһачгала дәниз тичарәт лиманында олмушдур. Бурадакы објектләрин һәр бириси үзрә о, бир сыра көстәришләр вермишдир.

Дағыстанын башчысы вәзифәсини мүвәггәти ичра едән Меликов өз тәрәфиндән Русија Федерасијасы Һөкумәти сәдринин мүавининә республикаја сәфәр етдијинә көрә тәшәккүрүнү билдириб гејд етмишдир ки, республика тамамилә Федерал Мәркәзин көмәјинә архаланмыр, о, өзүнүн тәҹрүбәси вә имканларыны мүтләг нәзәрә алачагдыр.

«Һәгигәтән Дағыстанда республиканын инкишаф етдирилмәси вә рекионун сосиал-игтисади дурумунун, бу көзәл әразидә јашајан һәр бир сакинин һәјатынын јахшылашдырылмасы үзрә бөјүк потенсиалы вардыр. Анҹаг сәјләрин дүзкүн бирләшдирилмәси, имканларын, о чүмләдән малијјәнин дүзкүн бөлүшдүрүлмәси әлбәттә, биздән асылыдыр. Бурада сизин, Русија Федерасијасынын, бу мәсәләләрлә мәшғул олан апарычы назирликләрин дәстәјинә биз үмид бәсләјирик», дејә Серкеј Меликов хүсусилә гејд етмишдир.

Бунунла белә о, билдирмишдир ки, республика бундан сонра да Федерал Мәркәзә мүрачиәт едәчәкдир: биз бундан сонра да тәшәббүсләримизин дәстәкләнмәси вә дәгигләшдирилмәсиндән өтрү сизә мүрачиәт едәчәјик. Чүнки бизим һамымызын фәалијјәтинин бир истигамәти вар-әһалинин, вәтәндашларын рифаһынын јахшылашдырылмасы, рекионда сабитлијә вә тәһлүкәсизлијә наил олунмасы вә Али Баш командандан өлкәмизин Президенти Владимир Владимирович Путинин вердији көстәришләрин јеринә јетирилмәсидир.

Сонра мүшавирәнин кедишатында Дағыстанын сосиал-игтисади инкишафы вә игтисади инкишафынын сүрәтинин стабилләшдирилмәси үзрә көрүлән тәдбирләр һаггында рекион Һөкумәтинин Сәдри Артјом Здунов мәлумат вермишдир. Һөкумәт Сәдри билдирмишдир ки, өтән илин нәтичәләринә көрә республикада үмуми рекионал мәһсулун һәчми 670 милјард рубл тәшкил етмишдир: «Үмуми рекионал мәһсул структурунда тичарәт, тикинти, кәнд тәсәррүфатынын пајы әһәмијјәтлидир. 8 ајды әсас көстәричиләрин артым сүрәтинә көрә бир сыра ирәлиләјишләр вар, о чүмләдән пандемија илә әлагәдар вәзијјәт көкүндән дәјишмишдир. Үмумиликдә биз мүәјјән артымы сахлајырыг. Сәнаје, тикинти пәракәндә сатыш дөврijјәси үзрә вәзијјәти дүзәлтмәјә чалышырыг. Она көрә ки, илк нөвбәдә әһалинин алычы габилијјәтини гијмәтләндиририк. Көрүлән ишләр, Федерал Мәркәзин дәстәји бирләшдирилмиш бүдчәнин һәчмләрини 1,6 дәфә артырмаға имкан вермишдир. Һазырда о, 178,4 милјард рубл тәшкил едир. Дөвләт борчу 40 фаиз, чари илдә 15 милјард рублдан 9,3 милјард рубладәк азалмышдыр.

Бундан башга баш назирин сөзләринә көрә Дағыстанын шәхси кәлирләри 2017-чи иллә мүгајисәдә 11 милјард рубл артмышдыр. Һазырда онлар 43 милјард рубл тәшкил едир. Бүтүн бунлар сосиал мәсәләләри һәлл етмәјә имкан верир.

Гејд етмәлијик ки, Дағыстан Республикасына ишчи сәфәри чәрчивәсиндә Јури Трутнев Каспијск вә Маһачгала шәһәрләринин бир сыра објектләриндә онларын арасында «Ујташ» мејданчасындакы полиетилен истеһсалы вә емалы үзрә («Дагполимер» ММЧ) вә шүшә лифләри истеһсалы үзрә («Каспијск завод стекловолокна» АЧС) оjектләр вардыр.

Бундан әлавә витсе-назир Маһачгала дәниз-тичарәт лиманынын имканларыны нәзәрдән кечирмишдир.

Мүзакирәләрдә Дағыстанын башчысы вә ДР Һөкумәти Мүдиријјәтинин рәһбәри Владимир Иванов, рекионал назирләр кабинетинин үзвләри вә башгалары иштирак етмишләр.

Һөкумәтин мәтбуат мәркәзи

Там тәмин едилмәси планлашдырылыр

Рекионун шәһәрләриндә фәалијјәт көстәрән мәктәбләрин јерли әт мәһсуллары илә там тәмин едилмәси планлашдырылыр. Бу барәдә Дағыстан Республикасы Кәнд Тәсәррүфаты вә Әрзаг Назирлијинин мәтбуат хидмәти информасија акентлијинә билдириб.

"Бу илин сентјабр ајында республикамызын ири шәһәрләриндәки мәктәбләрә 210 тон әт көндәрилди ки, бунун да 198 тону јерли истеһсалдыр. Әвvәлләр мәнзәрә фәргли иди: әт мәһсулларынын бөјүк бир һиссәси дикәр бөлкәләрдән вә һәтта өлкәләрдән идхал олунурду. Тәбии ки, бу бөлкәмиз үчүн гәбуледилмәздир. Үстәлик, һәлә хариҹдән кәтирилән галан 12 тону да биз әвәзләмәк нијјәтиндәјик. Бу истигамәтдә ишләр давам етдирилир ",-дејә назир сөјләмишдир. Бундан әлавә, Абзаһир Һүсејнов Дағыстанын мәктәбләриндәки вә дикәр сосиал мүәссисәләриндәки башга мәһсул нөвләринин јерли истеһсал олунан мәһсулларла - јағ, сүд, тојуг јумуртасы вә балыгла әвәз едилмәсинин зәрурилијини билдирди. Бу мәһсуллар һазырда әсасән дикәр бөлкәләрдән идхал олунур.

Назирин сөзләринә көрә, бу мәһсулларын јерли мәһсулларла әвәзләнмәси ушаглары даһа јахшы гида илә тәмин едәчәк, чүнки идхал олунан мәһсуллар нәглијјатла кәтирилмә заманы тәравәтини итирир вә ејни заманда гијмәти дә јүксәкдир.

"Биздә кифајәт гәдәр мигдарда истеһсал олунан јалныз әт дејил, һәм дә сүд мәһсуллары, јумурта вә дикәр шејләрдир.

Үстәлик, тәләбин артмасы илә онлар истеһсалыны артыра биләчәкләр, ресурслары буна имкан верир. Беләликлә, ушаг бағчаларымыз, мәктәбләримиз, хәстәханаларымыз лазымсыз хәрчләр олмадан тәзә, кејфијјәтли вә тәбии мәһсуллар ала биләчәкләр "дејә Абзаһир Һүсејнов вурғуламышдыр.

Сосиал гурумлара мадди јардым көстәрилди

Кизлјар конјак заводу рәһбәрлијинин тәшәббүсү илә Кизлјар шәһәр вә рекионал хәстәханаларына, һабелә Рус Православ Килсәсинин Маһачгала јепархијасына мадди јардым көстәрилди. Бу барәдә заводун мәтбуат хидмәтиндән мәлумат верилиб

"Бу, 2020-чи илдә ККЗ Баш директору Јевкени Дружининин тәшәббүсү илә тәшкил едилән бешинчи кенишмигјаслы јардым тәдбиридир. Бундан әввәл Дағыстанын әлилләринә, мүһарибә вә әмәк ветеранларына, касыб вә имкансыз аиләләрә, еләчә дә сосиал гурумларын ишчиләринә мадди јардымлар көстәрилмишдир. Бу дәфә ики хәстәхана вә Рус Православ Килсәсинин Маһачгала јепархијасына бөјүк малијјә дәстәји алды "дејилир.

Јевкени Дружининин сөзләринә көрә, бу јардым зәрури аваданлыг вә дезинфексијаедичи маддәләрин алынмасына јөнәлдилиб. "Ширкәт тәрәфиндән верилән дәстәк, инсанларын һәјатыны хилас етмәјә көмәк етмәси индики заманда хүсусилә вачибдир"-дејә баш директор бәјан етмишдир.

Кизлјар мәркәзи рајон хәстәханасынын баш һәкими К. Газијев көмәјин чох фајдалы олдуғуну гејд етди: "Бу чох дәјәрли вә вахтында едилән көмәкдир. Алынан бүтүн аваданлыглар тибб мүәссисәләримиздә галачаг, Кизлјара вә Кизлјар сакинләринә фајда кәтирәчәк "деди.

Нәриман Темуркајев: Илин сонуна гәдәр Дағыстанда 240-дан чох ичтимаи вә һәјәт әразиси абадлашдырылачаг

13 октјабр, "Дағыстан" РИА. Бу илин сонуна гәдәр Дағыстанда 147-си ичтимаи, 94-ү һәјәт олан 240-дан чох әразинин абадлашдырылмасы планлашдырылыр. Бундан әлавә, гәнаәт едилмиш вәсаит һесабына 16 ичтимаи әрази әлавә олараг абадлашдырылыр.

Бу барәдә "Ваһид Русија" партијасы лајиһәсинин мүзакирәсиндә иштирак едән "Шәһәр мүһити" партијасы лајиһәсинин рекионал координатору, Дағыстан парламентинин депутаты Нәриман Темуркаев ачыглады.

Тәдбири партија лајиһәсинин координатору, Дөвләт Думасынын мәнзил сијасәти вә мәнзил-коммунал тәсәррүфатлары Комитәсинин сәдр мүавини Павел Качкајев ачды вә идарә етди, өлкә сакинләринин әксәријјәтинин раһат шәһәр мүһити јаратмаг програмыны билдијини вә һәјата кечирилмәсинин нәтичәләрини көрдүјүнү гејд етди. "Вәтәндашларын шәһәр мүһитинин јахшылашдырылмасы илә бағлы гијмәтләндирмәсинә һәср олунмуш Үмумрусија сорғусу кечирдик. Анкет шәклиндә апарылан арашдырмаја, өлкәнин 74 бөлкәсиндә тәхминән 50 мин инсан гатылды. Сорғу көстәрди ки, сакинләрин демәк олар ки, 80 фаизи "Раһат шәһәр мүһитинин формалашдырылмасы" лајиһәси чәрчивәсиндә нәләр едилдијини, 64 фаизи ичтимаи инкишаф саһәсини федерал јахшылашдырма лајиһәсинә нечә дахил едәчәјини билир "деди.

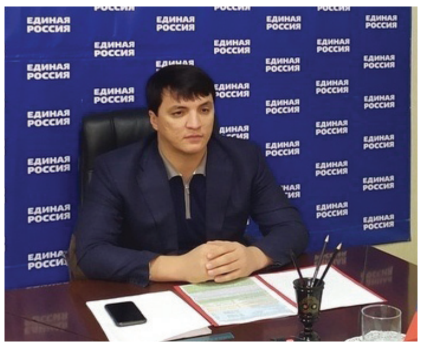

Бундан әлавә, Качкајев тәрәфиндән гејд едилдији кими, сентјабр ајында кечән ил абадлашдырылан һәјәтләрдә вә ичтимаи әразиләрдә бир мониторинг кечирилди. "Русија Федерасијасынын 68 субјектиндән рәј алдыг, сорғуда тәхминән 14 мин фәал иштирак етди. 3000 објекти јохладыг, бу да кечән илдәкиндән чохдур. 2019-чу илдә 2000-дән чох позунту олдуғуну сөјләдиксә, бу ил Бирләшмиш Русија фәаллары тәхминән 1000 позунту ашкар едилмишдир",- деди вә чатышмазлыгларын тәхминән 2 фаизинин подратчыларын зәманәт өһдәликләри чәрчивәсиндә арадан галдырылдығыны билдирди. ...

Сечичинин нәтичәләрини шәрһ едән Нәриман Темуркаев Дағыстан Республикасынын 2017-чи илдән бәри лајиһәдә иштирак етдијини хатырлады. Малијјәнин һәчми вә буна көрә лајиһәдә иштирак едән бәләдијјәләрин сајы һәр ил артыр. Ағыр санитарија вә епидемиоложи вәзијјәтә бахмајараг, бүтүн објектләрин илин сонуна кими тамамланараг истифадәјә вериләчәјини вурғулады. Ејни заманда партија лајиһәсинин рекионал координатору бу ил иншаат сүрәтинин вә көрүлән ишләрин кејфијјәтинин әввәлки илләрлә мүгајисәдә даһа јүксәк олдуғуну вурғулады. Нәриман Темуркајев, бу ил дағыстанлыларын өз һәјәтләринин јахшылашдырылмасы үчүн дизајн лајиһәләринин һазырланмасында фәал иштиракыны, даһа чох инсанын абадлашдырма илә бағлы гәрарларын гәбул едилмәсиндә иштирак етмәк истәдикләрини гејд етди.

Јури Левитски вәтәндашлары дистасион гәбул едиб

Русија Федерасијасы Федерал Мәчлиси Дөвләт Думасынын депутаты, Дөвләт Думасынын Бејнәлхалг мәсәләләр комитәсинин үзвү Јури Левитски, "Ваһид Русија" партијасынын Сәдри Дмитри Медведевин ДР-ки рекионал ичтимаи гәбулунда вәтәндашларын мәсафәдән гәбулуну кечирди.

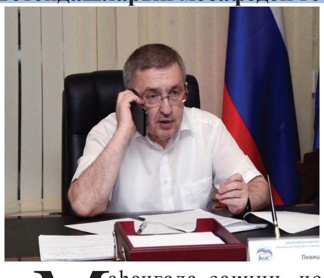

Маһачгала сакини, чохушаглы ана Аша Исмајылова әлил ушағынын санаторија мүаличәси вә реабилитасијасы, башга бир ушағынын исә ушаг бағчасына јерләшдирилмәсиндә көмәк истәди. Јури Левитски, бу мәсәләләрдә, мүвафиг олараг, Русија Федерасијасы сосиал сығорта Фондунун Дағыстан Республикасындакы шөбәси вә Маһачгала шәһәр рәһбәрлији илә әлагә гурачагдыр. Нәсрулаһ Курбанов, Сулак кәндинин сакинләри адындан јени кәнддахили көрпүнүн иншасында көмәк истәди. Бу мәсәлә илә әлагәдар Дөвләт Думасынын депутаты Дағыстан Республикасы Һөкумәтинә бир мәктуб көндәрәчәкдир. Маһачгала Хадижат Магомедова ифадәсиндә јерли әразинин вә Студентскаја күчәси бојунча дағыдылан јолун гејри-гәнаәтбәхш санитар вәзијјәтини билдирди. Јерли әразинин абадлашдырылмасы, һәмчинин Тарнаирка чајына јахын һиссәнин тәмизләнмәси вә јерли мәктәбин әразисинин ишыгландырылмасы илә бағлы мүрачиәт Чајковски күчәси, 8 б-дә јашајан Дағмара Аиламматовадан кәлди. Милләт вәкили шәһәр сакинләриндән алынан мүрачиәтләри арашдырдыгдан сонра Маһачгала шәһәринин рәһбәрлији илә әлагә сахламаға гәрар верди.

Избербашдан 2-чи груп әлил Магомедмухтар Муртузәлијев һәјати вачиб имтијазлы дәрманларын вахтында алынмамасы мәсәләсинә тохунду. Дөвләт Думасынын депутаты Јури Левитски бу мәсәлә илә бағлы Дағыстан Республикасынын Сәһијјә Назирлијинә бир мәктуб көндәрәчәјини билдирди.

Узагдан мәсафәдән гәбул заманы депутат тибби јардым, мәшғуллуг вә мәнзил-коммунал хидмәтләр мәсәләләри дахил олмагла, дикәр вәтәндашларын мүрачиәтләринә дә бахды. Јури Левитски гејд едиб ки, һеч бир мүрачиәт диггәтдән кәнарда галмајачаг, бахылма просеси онун нәзарәти алтында олачаг.

С. Хаппалајев

ХЕЈИРХАҺ ӘМӘЛЛӘР САҺИБИ

КАШ СИЗИН КИМИЛӘР ЧОХ ОЛАЈДЫ…

Бу јахынларда Тәрәкәмә маһалынын Вәликәнд кәндиндә оларкән мәним чох һөрмәт етдијим Гызһејбәт анамызла көрүшдүм. О, Татлар кәндиндә доғулуб, боја-баша чатыб, Вәликәнд кәндинә кәлин көчүб. Инди өмрүнүн ағбирчәклик чағындадыр, өвладларынын, нәвә-нәтичәләринин севинчи, шәрафәти илә јашајыр. Чамаатын хејриндә вә шәриндә фәал иштирак едән бу ананын хәтрини һамы чох истәјир, адыны еһтирамла чәкир. Сөһбәт заманы һал-әһвал тутдум, гызларыны сорушдум.

Јахшыдырлар, һәрә бир ишлә мәшғулдур. Рәна исә үзүм бағларында ишләмәјә кедиб,-дејә сөјләди.

Фикирләшдим, јәгин о, да рајонумузун бир чох гадын вә гызлары кими Краснодара ишләмәјә кедиб. Дедим:- Јәгин ки, чох дарыхырсыз?

Өзүнәмәхсус ширинликлә вә Тәркәмә ләһчәсиндә күлә-күлә чаваб верди. - Јох, гары, һа бурада јахында- гоншу кәнддә ишләјир, үзүм јығырлар. Биздә һәлә лап гәдимләрдә дә кениш үзүм бағлары вар иди, үзүмдән мүрәббә, дошаб, сиркә һазырлајырдыг.

-А, нә јахшы, чох севиндим. Чүнки рајонумузун гыз-кәлинләри ишләмәк, аиләсини доландырмаг үчүн рузи далынча бир чох узаг вилајәтләрә үз тутурлар.

Бу сөзләри ешидиб Рәна ханымдан мүсаһибә алмаг гәрарына кәлдим.

Рәна һүсејнованын илк дедикләри бу олду: -Аллаһ Јәһја әминин чаныны сағ, өмрүнү узун еләсин. Онун хејирхаһлығынын һәдди-һүдуду јахшылыгларынын сајы- һесабы јохдур. Бу инсан јалныз өз кәндинин чамаатынын дејил, башга Тәркәмә кәндләринин сакинләринин рифаһы наминә дә чалышыр. Һамыја көмәк үчүн кәләнләри бош гајтармыр, һәрәјә бир чүрә јардым едир. Өз һесабына булаглар тикдирир. Бу јахынларда Улутәркәмә кәнд мәктәбинин јемәкханасы үчүн минләрлә рубл вәсаит сәрф едәрәк јемәкхана дәстләри дә алыб. Онун јахшылыгларыны садаламагла битиб- гуртаран дејил. Биз онун сајәсиндә евимизин ичиндә чөрәк саһиби олмушуг. һамы ондан разыдыр.

Мән «Виноградар» агрохолдингиндә бригадир көмәкчиси ишләјирәм. Кәндимиздән ишләмәјә кедәнләрин бригадасыны јаратмышыг. Һамымыз бөјүк руһ јүксәклијилә, сәһәр-сәһәр һәвәслә ишә кедир, дејә-күлә ишимизи көрүр вә күнортадан сонра саат 3 радәләриндә аиләмизә гајыдырыг. Бундан көзәл нә ола биләр? Вахтында евимиздә, азбарымызда олур, өвладларымыз бахымсыз галмыр. Әмәк һаггымыз күндәлик ишимизин мүгабилиндә өдәнилир. Чох разыјыг. Јығдығымыз тонларла мәһсул Русијанын мүхтәлиф шәһәрләринә көндәрилир. Һектарларла саһәнин мәһсулуну јығырыг. Бир аз әввәл алма да јығмышдыг, һәм үзүм, һәм дә алмамыз болдур. Машаллаһ, мәһсул нечә мәһсул? Кејфијјәтли, ширин. Бүллур салхымлар көз охшајыр, дады-тамы илә сечилән алмалар саф вә ләззәтлидир. Мајын 16-дан бу күнә кими ишдәјик. Аллаһ бәрәкәт версин. Холдингдә јалныз бизим кәндимиздән дејил, Кечух, Гала, Улутәркәмә, Падар, Дәличобан, Гарадағлы, Татлар, Чимикәнд вә бир чох башга кәндләрдән, һәтта Гајтаг рајонунун Чәвгат јашајыш мәнтәгәсиндән кәлән минләрлә инсан ишләјир.

Ишкүзар Рәна ханымын севинчлә сөјләдикләрини ешитдикчә үрәјим дağа дөнүрдү. Јәгин ки, һөрмәтли охучуларымыз сөһбәтин Дағыстан Республикасы Халг Мәчлисинин депутаты, көзәл инсан, бачарыглы тәшкилатчы вә мүтәхәссис Јәһја һачыјевдән кетдијини баша дүшдүләр. Аталарын бир сөзү вар: «Ағач бар вердикчә башыны әјәр». О, да белә, дир, кәркин зәһмәтлә әлдә етдији уғурла гүррәләнмир, һәмишә она еһтијачы оланларын сәсинә сәс верир, һеч кими әлибош гајтармыр. Каш ки, Сизин кими тәвазөкар, кәркин зәһмәт һесабына мүвәффәгијјәт әлдә едән инсанларымыз чох олајды, Јәһја Мәһәммәдәрәфејевич!

Јәһја Мәһәммәдәрәфејевич һәм дә кәнчләрин һами-тәрбијәчисидир. Кәләчәјин гуручуларынын вәтәнпәрвәр, јурда лајигли өвладлар кими јетишмәси үчүн әлиндән кәләни әсиркәмир. һазырда онун рәһбәрлик етдији агрохолдингдә кәнчләр дә чалышыр. Кәләчәкдә онларын арасында үзүмчүлүк саһәсиндә јахшы мүтәхәссисләр јетишәчәк вә ким билир, бәлкә дә илләр кечдикдән сонра бурада чалышанларын да өзләринә мәхсус үзүмчүлүк тәсәррүфатлары олачаг.

Бәли, үзүм јетишдирилмәси вә онун емалы илә мәшғул олан гәдим дијар сајылан Дәрбәнддә, үмумијјәтлә республикада салынан јени үзүм плантасијаларынын артмасы бир даһа ону демәјә әсас верир ки, бу јени иш јерләринин јарадылмасына, кәнд әһалисинин кәлирләринин артмасына шәраит јарадачагдыр. Бундан башга дөвләт бүдчәсинә вә јерли бүдчәјә кәлир артачаг, кәнд јерләриндә сосиал шәраит јахшылашдырылачаг, үзүмчүлүк вә шәрабчылыгла бағлы дикәр саһәләрин инкишафы да тәмин едиләчәкдир.

Бу сөһбәтдән бир һәфтә кечмишди. Мәгаләм чапа һазыр иди. Буна бахмајараг, јығымын баша чатыб-чатмамасыны билмәк үчүн Рәна ханымла телефон бағлантысы(13.10.20) етдим. Сәси чох күмраһ вә шән иди: -Салам, Ајбәниз бачы, ишдәјәм, дөрд күндүр ки, алма јығырыг. Мәһсул олдугча болдур. Елә бил чәннәт бағындајыг. Алма будаглары ағырлыгдан салланыб.

Чох әла бир мәнзәрә, көзәлликдән һәзз алырыг, һеч јорғунлуг да һисс етмирик…

Бундан әлавә ону да гејд едим ки, холдингин мүһасибинин сөјдикләринә көрә 1800 һектар саһәдән һәр күн 500 тондан чох мәһсул јығылыр вә јығымда 1600- 1700 нәфәр иштирак едир.

Онун севинчи мәнә дә сирајәт етмишди. Санки өзүму бу зәһмәткеш бачыларымын, аналарымын јанында һисс едирдим.

Илаһи, инсанын хошбәхтлији, онларын рифаһы үчүн кечә-күндүз чалышан бәндәләр нечә дә хошбәхтдирләр. Онларын хош әмәлләри һәмишә чамаатын, халгын гәлбиндә әбәди јашајачаг.

АЈБӘНИЗ

ЧӘМИЈЈӘТ

Көрпү јенидән бәрпа олуначагдыр

Русија Федерасијасынын Федерал Ичласынын Дөвләт Думасынын «Ваһид Русија» сијаси партијасындан депутат Абдулһәмид Әмирһәмзәјевин үнванына Дәрбәнд рајонунун сакинләри адындан Р-227 «Гафгаз автомобил јолунун Рубас чајы үзәриндән кечән көрпүнүн бәрпа олунмасы мәсәләси үзрә мүрачиәт дахил олмушдур. «Ваһид Русија» партијасынын мәтбуат хидмәтиндән верилән мәлумата көрә бу мәсәлә илә әлагәдар парламентин үзвү бу әрәфәдә «Гафгаз јоллар идарәси» Федерал Дөвләт идарәсинин Дағыстан филиалынын директору Сиражутдин Ајгумовла көрүшмүшдүр.

Көрүшүн кедишатында мәлум олмушдур ки, 2018-2019-чу илләрдә нормативләрә мүвафиг олараг һәмин көрпүнүн реконструксијасы кечирилмишдир. Јол һәрәкәтинин тәһлүкәсизлијини вә јол һәрәкәти иштиракчыларынын һәјатынын горунмасы тәдбирләринин тәмин едилмәси мәгсәдилә һәрәкәтин гаршылыглы ахыныны бөлүшдүрән һасарлар гурашдырылмышдыр. Бундан башга реконструксија саһәсинин башланғычында вә ахырында дөврәләмә дүзәлдилмишдир. Әлавә олараг гәбристанлыға кедән јол дүзәлдилмишдир. Кәләчәк реконструксија ишләринә кәлдикдә Рубас чајынын билаваситә аралығында јер пијада кечиди вардыр.

Көрүшдә чари илдә онун чағырыш дүјмәси олан светафорла тәчһиз едилмәси гәрара алынмышдыр.

Көрүшүн кедишатында һәмчинин дә гејд едилмишдир ки, сон вахтларда Дәрбәнд шәһәринә чәнубдан кириш Р-217 јолунун 938+000- 941+000 километрлијиндә бурахылыш күчү чидди ашағы дүшмүшдүр. Бунунла әлагәдар Федерал Гафгаз јолунун 80+180 километрлијиндә гурашдырылмыш јерүстү модол пијадачы кечидинин көчүрүлмәси гәрара алынмышдыр. Бундан башга Р-217 гафгаз автомобил јолуна кәлдикдә онун 4 золаг кенишләндирилмәси һаггында мәсәлә галдырылмышдыр. Бүтүн бу тәдбирләр узунмүддәтли анализләрдән сонра һәм, автомобил саһибләри вә һәм дә пијадаларын јол һәрәкәти тәшкилинин оптимизасијасы үчүн гәбул едилмишдир.

КӘНД ТӘСӘРРҮФАТЫ

Отлагларын һазырлығы јохланылмышдыр

ДР кәнд тәсәррүфаты вә әрзаг назири Абзаһир һүсејнов көчүрмә һејвандарлығын Кочубеј зонасындакы отлагларында һејвандарларын гаршыдан кәлән гышламаја һазырлығыны јохламышдыр.

Бу һагда информасија акентлијинә назирлијин мәтбуат хидмәтиндән мәлумат вермишләр.

Јохламанын кедишатында ашкар едилмишдир ки, индики вахтда јағынтыларын олмамасы вә күләкләрин давам етмәсиндән бәзи саһәләрдә от өртүјү чатышмыр. Анчаг арамсыз јағышлар јағарса, вәзијјәт дәјишә биләр»,-дејә мәтбуат хидмәтиндән гејд етмишләр.

Акентлијин һәмсөһбәтинин сөзләринә көрә Абзаһир һүсејнов сәфәр чәрчивәсиндә отлагларда һејванлар үчүн јемләрин чатышмазлығынын мүмкүнлүјү шәраитиндә лазыми тәдбирләр көрүлмәсинин вачиблијини гејд едәрәк бу проблемин һәлли үчүн тәклифләрин ишләниб һазырланмасыны тапшырмышдыр. Буна көрә дә јахын күнләрдә рајон башчыларынын иштиракы илә видео-конфранс кечирилмәси нәзәрдә тутулмушдур.

РҮКӘЛ КӘНД МӘДӘНИЈЈӘТ ЕВИНДӘ

Мән бу јахынларда, шаирә Зејнәб Дәрбәндли илә онун доғулуб боја- баша чатдығы, өзү демишкән чығырларыны аддым-аддым, севә-севә кәздији Рүкәл кәндиндә гонаг олдум. Һәмин күн кәнд Мәдәнијјәт Евиндә мүғәнни-шаирә Зејнәб ханымын онлајн консерти тәшкил олунмушду. Әввәлләр бир- ики дәфә бу кәндә јолум дүшүб кетмишдим, амма бу дәфә исә кәнди лап јахындан таныдым вә севдим.

Һамымыз билирик ки, Дағыстан дағлар јурдудур, Дағыстан дејәндә, елә дағлыг әразинин көзәллији көз өнүндә чанланыр. Дәрбәнд рајонунун Рүкәл кәнди дә дағ башында јерләшир. Бу кәнддә нә аз, нә чох 52 булағын олдуғуну да ешитдим. Өз- өзүмә дүшүндүм ки, бәлкә бизим Зејнәбимизин сәси өз аһәнкини, бу кәнддә олан шаграг булаглардан, дағлардан, мешәләрдән алмышдыр.

Рүкәл кәнди һәр заман өз дағлыг көзәллији вә инсанларынын гонагпәрвәрлији илә таныныр. Гоч Короғлунун Чәнлибели кими дөрд бир тәрәфи мешәликдир. Думанлы, чискинли вә буна бахмајараг, әсрарәнкиз һавасы илә севилир.

Рүкәл кәнди һәм дә, бир чох мәшһур инсанлары илә таныныр. Сејид Әһмәд Һүсамәтдин Рүкәли 1848 –чи илдә доғулуб, 1923 –чү илә кими Түркијәдә Рүкәли таныдыб. Мүасир дөврүмүздә дә Рүкәл кәндиндән бир чох зијалылар чыхыб. Онларын бир нечәсинин адыны чәкмәк јеринә дүшәрди. Рәһим Һәсәнбәј оғлу Рәһимов, Нурәтдин Һәсәнов, Зүлфүгар Һәсәнов, Нәриман Сәлимович Әһмәдов, (һал- һазырда Рүкәл кәнд орта мәктәби Дәрбәнддә онун јашадығы күчә дә онун адыны дашыјыр). Ләтиф Ләтифов, Клим Султанов, Шәрәфәтдин Әһмәдов, Бинәди Һүсејнов (Аллаһ рәһмәт eләсин), Севилназ Нәбијева, Ашурхан Мәчидов, Зејнәб Дәрбәндли мәктәб тәһсили алмамағына бахмајараг, бир нечә өлкәдә Јазычылар Бирлијинин үзвүдүр, 8 китаб мүәллифидир.

Биз чох адлар чәкә биләрик, амма бизим бу күн јазачағымыз инсан Рүкәл кәнд Мәдәнијјәт Евинин мүдири, 34 ил бу вәзифәдә лајигинчә чалышан Күлчөһрә Нурәтдин гызы Һәсәновадыр. О, 1982-чи илдә Маһачгалада Дағыстан Мәдәни Маариф техникумуну битириб. Вә һәмин илдән өз вәзифәсиндә чалышыр. Бу илләр әрзиндә кәнд Мәдәнијјәт Еви бир чох мүсабигәләрдә лајигли јерләр тутуб, мусиги, рәгс фестивалларында чыхыш едибләр. Бу көзәл үрәкли инсан Мәдәнијјәт Евинә кәлән һәр кәси күләр үзлә, гаршылајыр. Демәк олар ки, бу ханым кәнд әһалиси арасында өз һөрмәт вә рәғбәтини газана билиб. Бу илләр әрзиндә онун јанында бәдии рәһбәр олараг бир чох адам чалышыб вә орда чалышан һәр кәслә бир доғмасы кими рәфтар едиб, өзүнү севдирә билиб. Бөјүк илә бөјүк, кичик илә кичик олуб. Вахты илә онун атасы Нурәтдин Һәсәнов да бу вәзифәдә чалышыб. Һәтта кәнд советинин сәдри, мәктәб директору да олуб. Бабасы Рәһим Һәсәнов узун мүддәт Рүкәл мәктәбинин директору ишләјиб.

Һал- һазырда Рүкәл Мәдәнијјәт Евиндә мәдәнијјәт саһәсиндә јени аддымлар атан Мәтанәт Фикрәт гызы Абдулкәримова илк күнләрдән үрәклә чалышыр. О, 2006-чы илдә Дәрбәнд шәһәр педогожи колечини битириб вә бир нечә мүддәтдир ки, бурда чалышыр. Бизи кәнд клубунда чох көзәл, меһрибанлыгла гаршыладылар. Бу көзәл коллективә бундан сонра да јени-јени јарадычылыг уғурлары арзулајырам.

А.МӘММӘДОВА.

МӘДӘНИЈЈӘТ

Русија театрларынын фестивалында јүксәк гијмәтләндирилди

Дөвләт Республика Драм Театрынын гурулуш вердији “Ричһард III” Бејнәлхалг Рус Театрлары Фестивалында јүксәк гијмәтләндирилди

М. Горки адына Рус Театрынын мәтбуат хидмәтиндән верилән мәлумата көрә, бу тамаша Русија Мәдәнијјәт Назирлијинин грантына лајиг көрүлмүшдүр.

Мүзакирә заманы актјор Александр Мјагченков “Ричһард III” тамашасынын фестивалын ән јахшысы олдуғуну сөјләди. Һәм дә режиссор Дмитри Павловун бөјүк ишини гејд етди. Мјагченков тамаша әснасында сәһнәдә баш верәнләри “рәнкли һәчмли рәсм” адландырды вә әсәр бүтөвлүкдә јүксәк пешәкар, чох фәрди вә кејфијјәтли иди. Журналист театр рәһбәрлијинә тамашанын “Гызыл Маска” милли театр мүкафатына намизәд көстәрилмәсини төвсијә етди. Бундан әлавә, театршүнас Јелена Покорскаја костјум дизајнери, гурулуш дизајны, ишыгландырма дизајны, рәнк һәлләри вә онларын символикасы вә тамашадакы орижинал функсијасыны гејд етди. “Ричардын јолуна чыхан бир һәр гурбан фәргли бир шәкилдә өлүр. Бу тамашада рәнк инчә, зәриф вә чох мүрәккәб ишләјир. Бурада мәналы вә күчлү бир чох шејләр дүшүнүлмүшдүр.

Вә демәк истәрдим ки, бунлар ечазкар режиссор тапынтыларыдыр ”,-дејә Покорскаја гурулушчу режиссора мүрачиәт етди.

Өз нөвбәсиндә, мүнсифләр һејәтинин сәдри Валери Подгородинск дә Дағыстан театрынын гурулуш вердији тамашаны јүксәк гијмәтләндирди. “Мәним үчүн достум Мавлет Тулпаровун јетишдирдији труппанын режиссор Дмитри Павлов тәрәфиндән изләнмәси вә она инанмасы чох диггәтәлајигдир. Сәһнәдә баш верәнләр дә мараглыдыр. Мәним режиссордан Москвада һарада тамаша гојдуғуну сорушмаг вә мүтләг онун јанына кетмәк истәјим вар иди. Сиз, чәнаб актјорлар, чағдаш режиссорлуғун бир аз фәргли, мүасир естетикасы илә гаршылашмысыныз. Анчаг бу театрда нечә нөв вар! Фикримчә, бу тамашада ишиниздән алдыгларыныз јени әсәрләриниздә сизә чох шеј верәчәк ”,-дејә о, гејд етмишдир.

Ағчијәрдә фиброзун инкишафыны әввәлчәдән демишдир

«Тәтбиги ријазијјат вә информатика» магистратурасынын икинчи курс тәләбәси Арсениј Глотов сүни интеллект үзрә Бејнәлхалг мүсабигәнин мүкафатчысы олмушдур. О, ағчијәрдә фиброзун инкишафынын- КОВИД-19 хәстәләринин өлүмүнүн башлыча сәбәби олдуғуну прогнозлашдырылмыш мараглы һәллини тәклиф етмишдир.

Мүсабигә сүни интеллект үзрә јарышлар үчүн ири мејданчада онлјан кечирилмишдир. Иштиракчылар 3 ај әрзиндә асан олмајан мәсәләни һәлл етмәли идиләр. Онлара ағ чијәрдә фиброз илә дөш гәфәсинин томограмы тәгдим олунмушду. Бу ағ чијәрә мәхсус тохуманын ағыр зәдәләнмәси- коронавирус инфексијасы заман башлыча кәнар еффектдир. Коронавирус нә гәдәр ағ чијәри зәдәләјирсә, бир о гәдәр дә чох фиброз әмәлә кәлир вә нәфәс функсијасы позулур. Оксикенин сәвијјәси ганда ашағы дүшүр ки, бу да летал нәтичәјә кәтириб чыхарыр. Анчаг ағ чијәри көчүрмәклә фиброздан гуртармаг мүмкүндүр. Мүсабигә иштиракчыларына пасијентләрә бир нечә һәфтә әрзиндә нәзарәт едәрәк дөш гәфәсинин шәкилләри үзрә ағчијәрин функсијасынын әввәлчәдән сөјләмәјә имкан верән һәлли фикирләшмәк лазым иди. Гәләбә уғрунда бүтүн дүнјада 2000-дән артыг команда мүбаризә апарырды. Өзүнү сынагдан кечирмәк истәјәнләрин арасында Шимали Гафгаз Федерал Университетиндә тәтбиги ријазијјат вә информатиканы өјрәнән магистрант Арсениј Глотов да олмушдур.

-Мүсабигә елан олундугдан дәрһал сонра мән практики олараг ишә башладым,- дејә Арсениј данышмышдыр. Мән компүтер көрүш системини ишләјиб һазырлајырам, она көрә дә мәним үчүн бу јарышлар өз вәрдишләрими истифадә етмәјә, мәсәләнин һәллинин кедишатында јени нә исә өјрәнмәк иди. Һәр һансы бир јени мөвзуну аланда чох шејләри өјрәнмәли олурсан. Әввәлчә мөвзу саһәси арашдырылмалы, дәрк едилмәли, фиброзун нә олдуғу бу сканлардан нә чүр охунмалыдыр. Мүсабигәјә старт верилән кими мән практики олараг тапшырығы јеринә јетирмәјә башладым вә 3 ај мүддәтиндә практики олараг бу тапшырыглар үзәриндә чалышдым. Мәним үчүн бу чох мараглы тәчрүбә иди.

Кәнч алимин сөзләринә көрә онун үчүн ән бөјүк чәтинлик алгоритмин билаваситә тәшкилатчыларын платформасында ишләмәли олдуғу иди. 6 саат әрзиндә о, 200 пасијент үчүн ағчијәрин функсијасыны әввәлчәдән сөјләмәли иди. Шимали Гафгаз Федерал Университетиндән (ШГФУ) олан магистратын тәклиф етдији мәсәлә һәлли асан олмајан бу мәсәләнин өһдәсиндән әла кәлдим.

-Арсениј о дәгигә машын тәлиминин бир нечә үсулуну бирләшдириб вә нејрошәбәкәләрдә әсасландырылмыш алгоритмләрлә онлары ујғунлашдырмышдыр»,-дејә ШГФУ-нун ријазијјат – модернләшдирмә кафедрасынын мүдири Павел Лјахов билдирмишдир. Ағ чијәрин функсијасынын дәјишмәсинин кејфијјәтли прогнозуну верән мараглы һәлли алынмышдыр. Мүсабигәнин нәтичәләринә көрә Арсениј Глотов Авропадан, Асијадан вә Америкадан олан чохлу мүсабигәчиләри өтәрәк 86-чы јери тутмушдур. Белә јүксәк нәтичәјә көрә о, күмүш медала («Гызыл» 14 ән јахшы иштиракчыја тәгдим олунур) лајиг көрүлмүшдүр.

«Бу мәним көзләдијимдән дә артыг олду»,-дејә кәнч алим етираф етмишдир. «Мән 100 јахшы иштиракчынын сијаһысына дүшәчәјимә әмин дејилдим. Мәним үчүн сүни интеллект саһәсинин бир мүтәхәссис кими илк нөвбәдә чәтин јени бир мәсәләни һәлл етмәк мараглы иди. Әлбәттә, өз ишинә белә јүксәк гијмәт алмаг чох хошдур. Дүшүнүрәм ки, белә мүсабигәләр пешәкарлығын артырылмасына көмәк едир вә һәр кәсдә өз күчүнә әминлији артырыр».

Информасија вә ичтимаијјәтлә әлагәләр идарәси

Дағыстан кәнчләри чағырыш етдиләр

Дағыстан Ачыг кәнчләр һөкумәтинин игтисадијјат вә әрази инкишафы Комитәсинин үзвләри бөлкә бизнесменләрини “Дағыстан Республикасынын дағлыг әразиләринин сосиал вә игтисади инкишафы” дөвләт програмында иштирак етмәјә чағырырлар.

Назирлик, програмда иштирак етмәк үчүн мүрачиәтләрин гәбулунун бу ил декабрын 27-дәк узадылдығыны вә Дағыстан МФС-нин әразиләриндә, еләчә дә Дағыстан Республикасы Игтисади Инкишаф Назирлијинин инзибати бинасында апарыл-дығыны хатырладыб. Дотасијалар ашағыдакы саһәләрдә планлашдырылыр: гида мәһсуллары вә ичкиләр истеһсалы үчүн аваданлыгларын алынмасы, кичик истиханаларын тикинтиси мәһсулларын сахланылмасы үчүн локистика топдан сатыш мәркәзләринин тикинтиси сәнаје мәһсулларынын истеһсалы үчүн мүәссисәләрин јарадылмасы вә модернләшдирилмәси шәхси көмәкчи саһәләр тәрәфиндән кичик кәнд тәсәррүфаты техникасынын алынмасы.

ЈАНҒЫН ДӘҺШӘТДИР

Дағыстанда јанғын әлејһинә режим тәтбиг едилди

Дағыстан да дахил олмагла, Русијанын 31 субјектиндә јанғын әлејһинә хүсуси режим тәтбиг олунду, бу һагда «Авиалесохрана”нын мәтбуат хидмәти мәлумат вериб. Јанғынларын әсас сәбәби инсан факторларынын олдуғу билдирилир.

“Шимали Гафгаз Федерал Даирәси дә дахил олмагла, Русијанын 27 бөлкәсиндә бир һәфтә әрзиндә 3 мин һектардан чох әразидә баш вермиш 170 мешә јанғыны сөндүрүлдү. Дағыстанда артыг бүтүн мешә јанғынлары сөндүрүлүб, лакин јенә дә јени аловланма риски галмагдадыр ”, - дејә билдирилмишдир

Шөбә ајрыча гејд едиб ки, Русијада 182 техника вә 2 тәјјарәдән истифадә едәрәк үмумиликдә 563 нәфәр јанғынла мүбаризә апарыр.

ҺАДИСӘ

Чинајәт иши галдырылмышдыр

Республика ДИН мәтбуат хидмәтиндән информасија акентлијинә мәлумат вермишләр ки, Кизилјурт рајонунда полис ишчиләринә атәш ачылмасы факты үзрә чинајәт иши галдырылмышдыр.

«Һадисә 12 октјабр 2020-чи ил тарихдә, саат 01:15-дә Гафгаз федерал автомобил јолунун 774-чү километрлијиндә Кизилјурт рајонунун Кулзеб кәндинин јахынлығында баш вермишдир. Сәнәдләрин јохланылмасы мәгсәдилә харичи маркалы автомобилин сахланылмасына чәһд едиләркән намәлум шәхсләр мүәјјән едилмәмиш силаһлардан полис ишчиләри тәрәфә бир нечә дәфә атәш ачмышлар. Чаваб атәши илә гәсбкарлар нејтраллашдырылмышдыр»,- дејә һәмсөһбәт акентлијә мәлумат вермишдир.

Онун сөзләринә көрә полис ишчиләри зәрәр чәкмишләр. Хидмәт машыны чохсајлы күллә дешикләри алмышдыр. Һадисә јериндән автомат, макаров типли тапанча вә дөјүш сурсатлары мүсадирә едилмишдир. Һәмин факт үзрә Русијанын Истинтаг Комитәсинин Дағыстан үзрә Истинтаг Идарәси РФ Чинајәт Мәчәлләсинин 222, 317-чи маддәсинин 2-чи һиссәси үзрә чинајәт иши галдырмышдыр.

ХОШ ХӘБӘР

Дәрбәнд шәһәр мүдиријјәтлијиндә Дәрбәнд Азәрбајчан Дөвләт Драм Театрынын бинасынын јенидән гурулмасы үчүн лајиһә тәгдим едилмишдир. Лајиһәнин Дәрбәнд шәһәринин республика интеграсија инкишафы програмы чәрчивәсиндә һәјата кечирилмәси планлашдырылыр. Консептуал тәклифин һазырланмасы үзәриндә PROJECT CITY GROUP иншаат ширкәтинин мүтәхәссисләри чалышмышлар.

2021-чи илдә иншаат ишләринә башланмасы планлашдырылыр. Театр бинасы онун тарихи көрүнүшү горунмагла јенидән гурулачагдыр. Әразидә бир сервиз автобус дајаначағы вә декорасијаларын бошалдылмасы үчүн јер дә ајрылачаг. Сәһнә вә тамаша залы мүасир аваданлыгларла тәчһиз едиләчәк, ејни заманда мәһдуд һәрәкәтли инсанлар үчүн дә шәраит јарадылачагдыр. Бунунла јанашы, Азәрбајчан Дөвләт Драм Театрынын бинасына кинотеатр да дахилдир.

Дәрбәнд шәһәр мүдиријјәтинин мәтбуат хидмәти

ДҮНЈАНЫ ҺЕЈРӘТӘ КӘТИРӘН АЗӘРБАЈЧАНЛЫ

Бу күнләрдә дүнјанын ән узунөмүрлү адамы Ширәли бабанын аным күнүдүр. www.derbend.ru бу мүнасибәтлә онун һаггында мараглы фактлары тәгдим едир.

Ширәли Фәрзәли оғлу Мүслүмов 1805-чи ил мартын 26-да Лерик рајонунун Барзаву кәндиндә доғулуб. Өмрүнүн бөјүк һиссәсини Лерик дағларында чобанлыг етмәклә кечирән Ширәли баба 3 дәфә евләниб вә 23 өвлад саһиби олуб.

Онун ики арвадынын ады мәлум дејил. Амма јазыланлара инансаг, өлән күнүнә кими јаддашы ити имиш. Сонунчу арвады исә Хатун Нуријева олуб. Вә дејиләнә көрә, Ширәли Мүслимов 136 јашында оланда Хатун ханымын ондан бир гыз ушағы да дүнјаја кәтирибмиш.

1966-чы илдә Азәрбајчан Киностудијасы тәрәфиндән онун һаггында «Ширәли дағдан енди» адлы сәнәдли филм чәкилиб. Узун өмүрлүлүјүнә көрә Киннесин Рекордлар Китабына дүшүб.

Онун јашыны тәсдигләјән јеканә сәнәд паспорту олуб. Доғум һаггында шәһадәтнамәси вә ја ону әвәз едән һәр һансы сәнәд олмадығындан, онун јашы шүбһә доғуруб. Ширәли Мүслүмов һаггында јајымланан мәлуматлар ССРИ дөврүнә тәсадүф етдијиндән, Франсыз тарихчиси вә сосиологу Мошеп Уд Товем кечән әсрин 60-чы илләриндә чап олунмуш өзүнүн «Гафгаз халглары вә онларын мәдәнијјәти» китабында Ширәли Мүслүмовун доғум тарихинин дүзкүн олмамасыны көстәрмәклә, 100 илә јахын јашамасыны, өлүм тарихинин исә 1973-чү илә тәсадүф етдијини гејд едиб.

Бәзиләри иддиа едир ки, куја, Ширәли бабанын 168 ил јашамағы һагда дејиләнләр совет дөврүнүн уҹуз тәблиғат формаларындан бири олуб. Куја Ширәли Мүслүмов кими узунөмүрлүләри туристләрин габағына чыхарыблар ки, гој әчнәбиләр көрсүнләр ки, совет инсанлары садә әмәк һесабына нечә чох јашаја билибләр. Анчаг Лерик узун өмүрлүләр дијары олдуғундан онун 168 јашында вәфат етмәсинә инананлар даһа чохдур.

Ширәли Мүслимовун гида расиону барәдә јазыланлар да бирмәналы дејил. Дејиләнә көрә, о, пендир, мејвә, тәрәвәз вә балла гидаланырмыш. Анчаг булаг сују ичирмиш. Тез-тез Бакыја мүхтәлиф тәдбирләрә, чәкилишләрә чағырылан Ширәли бабаја хүсуси дијетологлар тутулурмуш. Бир дәфә Бакыја 10 күнлүк сәфәриндә Мүслүмов дијетик јемәкләрдән безир вә нүмајишкаранә шәкилдә “Мәнә әт верин, әт” дејә аз гала үсјан едир.

Һеч кимдән көмәк истәмәдән, көзләмәдән бүтүн ишләрини, о чүмләдән ағыр ишләрини өзү көрүб. О, сахладығы сүрү илә мүнтәзәм олараг һәр күн 15-20 км јол гәт едир, хәстә вахтында белә бир иш тапыб мәшғул олмалысан дејирмиш. Тәнбәллик өлүмү тезләшдирир.

Өлүмүнә гәдәр өзү әкиб бечәрәр, физики активлијини даим сахлајар, чох јемәз, даһа чох дағда, јајлагда чобан јемәкләри илә гидаланармыш.

Булаг сујундан башга сују ичә билмәјиб, Еләчә дә о һеч вахт сатышда олан чајлардан ичмәјиб. Јығдығы дағ, чәмән, чөл биткиләриндән чаја ујғун оланларыны дәмләјиб. Надир һалларда гәнд јејиб.

Лерикдән башга һеч јердә јашамајыб, иглимини дәјишмәјиб вә мүәјјән дөврләрдә пајтахта, рајон мәркәзинә көчмәк тәклифләриндән имтина едиб.

Сигарет чәкмирди, ички ичмирди, надир һалда бајрамларда кәнддә өзләринин дүзәлтдији үзүм чахырындан ичиб. “Иши чох олан, бөјүк аилә сахлајан адамын ичмәјә вахты олмаз” дејиб. Бирчә дәфә дилинә сигарет вурубмуш, онда да өзүнү пис һисс едиб, һәким көмәјинә еһтијач дујуб.

1973-чү илин јанварында о, сонунчу дәфә тибби јохламадан кечәндә мүәјјән олунуб ки, 161 см боју олан Мүслүмовун чәкиси 56 кг-дыр, дәгигәдә 16 дәфә нәфәс алыб-верир. Үрәјинин бир дәгигәдә дөјүнтүсү 76 дәфәдир. Тәзјиги исә јүзүн алтмыша олуб.

Ширәли Мүслүмов өмрүнүн сон илләрини јатагда кечириб. Охујуб – јазмағы исә, үмумијјәтлә бачармырмыш. Ширәли баба илк дәфә өлүмүндән бир ил әввәл хәстәләниб. Вә 1973-чү илдә вәфат едиб. О, дүнјасыны дәјишәндә исә нәвәсинин артыг 100 јашы вармыш.

Һазырлады:
Телман Таһирли

БУНЛАРЫ БИЛМӘК МАРАГЛЫДЫР

Дүнјанын ән гәрибә вә мараглы мәлуматлары

1. Бир инсан өмүрү боју тәхминән 22 килограм дәри итирир.

2. Сојуг һаваларда исинмәк үчүн спиртли ички ичмәк чох тәһлүкәлидир. Сәтһи дамарларда кенишләнмәјә сәбәб олан спирт, бир мүддәт исиндијинизи һисс етдирир, бәдәнин истилији исә кет-кедә азалыр. Белә олдугда донма еһтималын артыр.

3. Исти су сојуг суја көрә даһа ағырдыр.

4. Инсан узун мүддәт бир бөјрәк вә бир ағчијәрлә, мәдә, далагсыз јашајыр, лакин гарачијәр олмадан бир дәгигә јашаја билмәз.

5.Гарышгалар јатмыр!

6. Биринчи Дүнја мүһарибәси дөврүндә Франса өлкәнин бүтүн таксиләрини әлә алды вә әскәрләр чәбһәјә бу таксиләрлә апарылды.

7. Дүнјадакы ән сүрәтлә бөјүјән битки күндә 90 см гәдәр бөјүјән бамбукдур.

8. Бармаг изи кими һәр кәсин дил изи дә фәрглидир.

9. Сиз асгырдығыныз заман үрәк дә дахил олмагла бүтүн вүҹудунузун функсијалары бир анлыг дајаныр.

10. Кофе ичкили адамын ајылмасына көмәк етмир. Бир чох һалларда, спиртин тәсирини дә артырыр.

11. Сарышынларын гарашынлара нисбәтән даһа чох сачы вардыр.

12. Инсанлар һәр ил ән азы 1460 јуху көрүр.

13.Дүнјадакы мүһарибәләрин бөјүк һиссәси тәбии еһтијатлары әлә кечирмәк мәгсәди илә чыхмышдыр.

14. Бетһовен композисија һазырламадан әввәл башыны сојуг суја сохурду.

15. Тимсаһлар даһа дәринә батмаг үчүн даш удур.

16. Мејмунлар һәр ил тәјјарә гәзаларына көрә даһа чох инсан өлүмүнә сәбәб олур.

17. Иланлар 3 ил јата биләр.

18. Инсан сачлары үч килограм галдыра биләр

19. Дәниз улдузларынын бејни јохдур.

20. Ејнштејн 9 илдән сонра сәрбәст данышмаға башлады. Һәтта аиләси белә онун руһи хәстә олдуғуну дүшүнүрдү.

Јуху һаггында билмәдикләримиз

Јуху заманы биз истәр-истәмәз ифлиҹ вәзијјәтиндә олуруг. Лакин, бунун бизә хејири вар, чүнки белә олмасајды биз јухуда көрдүјүмүз һәрәкәтләри јатылы вәзијјәтдә һәјата кечирәрдик.

Харичи мүһит вә гычыгландырычы амилләр јухума тәсир едир. Һәр биримиз белә бир һалла гаршылашмышыг ки, сүуралты тәфәккүрүмүз јуху заманы физики һиссијатларымызы ишә салыр. Мәсәлән, јуху заманы сусамыш инсан јухуда су стәканы көрүр. Шүуралты сигналлар инсан ојаныб реал һәјатда су ичәнә кими јухуда инсана су “нүмајиш етдирир”. Бу просеслә шүуралты тәфәккүр инсаны физики тәләбләрини јеринә јетирмәк үчүн ојанмаға сөвг едир.

Әввәлләр сигарет чәкиб сонра бу зәрәрли вәрдиши атан инсанлар даһа рәнкли јухулар көрүрләр.

Рәнкли јухулар көрмәк һәр кәсә мәхсус хүсусијјәт дејил. Көрмә габилијјәти јериндә олан инсанларын 12-и анҹаг ағ-гара јухулар көрүр.

Анҹаг һәјатда көрдүјүмүз шејләри јухуда көрүрүк. Чох вахты јухуда танымадығымыз инсанлары көрүрүк. Лакин, унутмаг лазым дејил ки, тәфәккүрүмүз инсан сималары јарада билмир. Буна көрә дә әминликлә дејә биләрик ки, јухуда көрүб танымадығымыз инсанлар һәјатда көрүб садәҹә унутдуғумузームималардыр.

Кишиләр вә гадынлар ејни дәрәҹәдә јуху көрүрләр. Садәҹә бир фәрг вар: кишиләр јухуда ән чох әкс ҹинсин нүмајәндәләрини көрүрләр.Гадынлар исә һәр ики ҹинсин нүмајәндәсини јухуда ејни мигдарда көрүрләр. Көрдүјүмүз јухуларын 90-ни ојандыгдан 5 дәг. сонра унудуруг.

Көрмә габилијјәти олмајан инсанларда јуху көрүр. Анадан кәлмә көрмә габилијјәти олмајан инсанлар јухуда шәкилләр көрмәсә дә, сәс, гоху вә тактик һиссијатлары һисс едир. Сонрадан көрмә габилијјәтини итирмиш инсанлар сағлам инсанлар кими ади, рәнкли-рәнксиз шәкилли јухулар көрүрләр.

Инсан јатаркән хорулдајырса, о јуху көрмүр. Кичик ушаглар 3 јашына кими јухуларында өзләрини көрмүрләр. 3 јашындан 8 јашынадәк ушаглар бөјүкләрин көрмәдији гәдәр горхулу јухулар көрүрләр.

Јарым милјон доллара сатылды

Британија сакининин чардагдан тапдығы, Чин императору Сјанлунун һакимијјәт дөврүнә аид олан гәдим чајдан Һансонс Ауҹтионеер һәррачында 495 мин АБШ долларына сатылыб. Сонхебер.аз хәбәр верир ки, бу барәдә УПИ порталы мәлумат јајыб. Чајданын кечмиш саһибинин сөзләринә көрә, әшја она бабасындан галыб. Бабасы исә әнтиг әшјаны Икинҹи Дүнја Мүһарибәси заманы Асијадан кәтириб. О, етираф едиб ки, чајданы әнтиг әшјалар мағазасына сатмаг истәјиб. Лакин сонра мүтәхәссисләмәсләһәтләшмәк гәрарына кәлиб.

Чајданын илкин гијмәти тәхминән 50 мин АБШ долллары олуб. Анҹаг 8 нәфәрин әнтиг әшја илә даим марагланмасы сәбәбиндән ону демәк олар, 10 дәфә баһа гијмәтә сатыблар.

Оғрулары горхутмаг үчүн евләрдә учан камералар олачаг

Амазон ширкәти пилотсуз режимлә ишләјән јени «Always Home Cam» мәишәт тәһлүкләсизлик камерасыны тәгдим едиб.

Сонхебер.аз хәбәр верир ки, истеһсалчы јени ҹиһазыны JoyТубе каналында елан едиб. Камера әсас режимдә докстансијада јерләшәрәк мүшаһидә апарыр. Амма саһиби, мәсәлән, мәтбәхдә газ плитәсинин сөнүб-сөнмәдијини өјрәнмәк истәјирсә, смартфон васитәси илә дрон режимини ишә салыр, камера докстансијадан чыхыр вә мәсафәдән идарә олунараг маршрут үзрә учур.

Дрон режиминә һәмчинин ишә дүшән сигнализасија да дахилдир. Бу һалда истифадәчинин смартфонуна билдириш кәлир вә интернет бағлантысы варса, камера мәкандан ҹанлы көрүнтүләр тәгдим едир.

Јени ҹиһазы ишләјиб һазырлајанлар Алајс Һоме Ҹамын дрон режиминдә инсанлар вә ев һејванлары үчүн тамамилә тәһлүкәсиз олдуғуну вурғулајырлар. Чүнки пәрванәләр чәрчивәләрлә горунур, онларын сәси исә башгаларына јахынлашма барәдә хәбәрдарлыг етмәк үчүн гәсдән олдугҹа јүксәк едилиб. Мүшаһидә камерасы 2021-ҹи илдә сатыша чыхарылачаг. Онун дәјәри 249 АБШ доллары олачаг.

Јумурта барәдә нәләри јанлыш билирик?

Јумуртанын фајдалары вә зијанлары һагда чох дејилиб, чох јазылыб. Бу јөндә мүзакирәләр, мүбаһисәләр һәр заман давам едир вә јени мәлуматлар ортаја чыхыр. Е-тибб.аз Түркијә медиасына истинадән бунунла бағлы нөвбәти мәгаләни тәгдим едир. Бу дәфә јумурта илә бағлы доғру һесаб едилән вә узун илләрдир һамынын инандығы мәлуматларын чохунун әслиндә һәгигәтә ујғун олмадығы билдирилир. Холестерини јүксәк оланлар јумурта јемәмәлидир?

Һәр заман ганда холестерин сәвијјәси јүксәк олан шәхсләрин јумурта јемәмәли олдуғу бирмәналы вурғуланыр. Јумурта һәмин шәхсләр үчүн гадаған олунан гидалар сырасында көстәрилир. Амма әслиндә белә дејил. Јумурта сарысы ағына нисбәтән јағла даһа зәнкин олса да, гејд олунур ки, бүтүн јағлар һеч дә мәнфи тәсирли дејил. Әкәр бир күндә 3 јумурта јејилсә, бу, холестеринин јүксәлмәсинә сәбәб олар. Амма буну 1 јумурта барәсиндә демәк олмаз.

Даһа бир јанлыш арыгламаг истәјәнләрин јумурта сарысы јемәмәләри барәдә дејиләнләрдир.

Көкәлмәкдән чәкинән инсанларын чоху јумурта сарысы јемәкдән имтина едир. Әслиндә исә белә дејил. Јумурта сарысы витамин Д илә зәнкиндир, бу исә протеин вә калсиум еһтива етмәклә јанашы, калсиумун сорулмасына јардым едир. Бундан башга, јумурта сарысы гарачијәрин функсијаларынын нормал олмасы үчүн дә фајдалыдыр. Мүтәхәссисләр күндә бир јумуртанын дүзкүн диет програмынын тәркиб һиссәси олдуғуну дејирләр.

Бәзи шәхсләр әзәләләри бөјүтмәк, сәси галынлашдырмаг вә мәдә туршулуғуну азалтмаг үчүн чиј јумурта ичир. Амма әслиндә бу дүзкүн дејил. Чиј јумуртанын фајдасы чох шиширдилир.

Гәһвәји јумуртанын ағ рәнклидән даһа фајдалы олмасы барәдә дејиләнләр дә һәгигәтә ујғун дејил. Рәнкин тәркибә һеч бир аидијјаты јохдур. Јалныз Күнәшдә чох олан тојугларын јумуртасы дикәрләринин јумуртасы илә мүгајисәдә 3-4 гат даһа артыг Д витамини илә зәнкиндир.

От јејән тојугларын јумурталары даһа јахшыдырмы? Һесаб олунур ки, бу да мүбаһисә мөвзусудур. От јејән тојугларын јумурталарында даһа чох А, Е, Д вә омега-3 витамини олса да, онларын бағлы сахланылан тојугларла мүгајисәдә даһа чох хәстәликләрә јолухма еһтималы вар.

Јумурта сарысынын даһа түнд олмасы фикри мәнтигли көрүнсә дә, әслиндә бу, тојуғун једији гидаларла бағлыдыр.

Даһа бир јанлыш фикир исә һамилә гадынларын јумурта јемәмәси илә бағлыдыр. Јумурта протеин, витамин, минерал, амин туршулары илә зәнкиндир. Она көрә дә бу иддиаларын әксинә олараг јумурта, мејвәләр, балыг, лобја, тахыл мәһсуллары кими јејилмәси ваҹиб олан гидадыр. Садәҹә олараг, чиј вә јарыбишмиш јумурта јемәкдән чәкинмәк лазымдыр.

Билдирчин јумурталарынын тојуг јумуртасындан даһа хејирли олмасына кәлинҹә, онларда тојуг јумуртасындан даһа чох протеин, витамин вә дикәр елементләр олса да, фәрг о гәдәр дә бөјүк дејил. Һәм дә еффектини көрмәк үчүн һәддән артыг чох билдирчин јумуртасы јемәк лазымдыр...

Јер күррәсиндә ән тәмиз һаванын һарада олдуғу ачыгланды

Дүнјанын ән тәмиз һавасы Антарктиданы әһатә едән Ҹәнуб океанынын мәркәзиндәдир.

«Report» хәбәр верир ки, бу гәнаәтә америкалы алимләр кәлибләр.

Бөлкәнин тәҹрид олунмасы илә әлагәдар орада индијә гәдәр инсан фәалијјәти олмајыб.

Арашдырманын мүәллифи Томас Һиллин сөзләринә көрә, Ҹәнуб океаны Јер күррәсиндә антропокен тәсирә мәруз галмајан аз сајда јерләрдән биридир. Белә ки, бурада аерозол вә дикәр чиркли маддәләрә раст кәлинмәјиб. Билдирилиб ки, арашдырмачылар һавада јалныз судан галхмыш дәниз бактеријаларыны ашкарлајыблар. Гејд едәк ки, Ҹәнуб океанынын ада вә гитәләрлә чызылмыш ајдын сәрһәдләри јохдур. О, өзүндә Атлантик, Һинд вә Сакит океанларын ҹәнуб һиссәләрини бирләшдирир.

Сәһифәни һазырлады:
А. АМАЛИЈА

Баш редактор әвәзи
Т.Г. ӘЛӘКПӘРОВ

Мәсул катиб
А.А.АҒАКИШИЈЕВА

Шөбә редактору:
Т.Т.ҺАҸӘЛИЈЕВ

Мүхбирләр:
Һ.Һ. КӘРИМОВ
С.П.КҮЛМӘҺӘММӘДОВА
А.Г.МӘММӘДОВА
К.Г.БАБАЈЕВА
Н.А.ГУЛИЈЕВ

Еһм оператору
А.Ј.АҒАКИШИЈЕВА

Баш мүһасиб
М. И.РӘҺИМОВА

РЕДАКСИЈАНЫН ВӘ НӘШРИЈЈАТЫН ҮНВАНЫ:

368600, Дағыстан Республикасы, Дәрбәнд шәһәри, Ленин күчәси, 37
тел.-факс (240) 4-73-59,
факс (240) 4-74-33
www.derbend.ru
(E-mail: gazetaderbend@mail.ru)
Телефонлар: баш редактор 89894856030, үмуми шөбә 89280562728

«Типографија-М» ММҸ-дә чап едилиб.
Индекс 368600
Мәтбәәнин үнваны
Дәрбәнд шәһәри,
С.Гурбанов күчәси, 25
Телефон: 4-50-76

Гәзетин чапынын кејфијјәти барәдә мәтбәәјә мүраҹиәт едә биләрсиниз.

Рабитә, информасија технолоҝијалары вә күтләви коммуникасијалар саһәсиндә нәзарәт үзрә Федерал хидмәт (Роскомнадзор).
Күтләви информасија васитәләринин гејдијјаты һаггында
Шәһадәтнамә
ДР үзрә рабитә, информасија технолоҝијалары вә Күтләви коммуникасијалар саһәсиндә нәзарәт үзрә Федерал хидмәт идарәси.
ПИ № ТУ05-00349 01 декабр 2016.

Материалларда кедән фактлар үчүн мүәллифләр мәсулијјәт дашыјырлар. Мүәллифләрин мөвгеји илә редаксијанын мөвгеји ујғун кәлмәјә биләр.

Индекс: 1 иллији 63242
6 ајлығы 51341
Чапа имзаланды:
15. 10. 2020.
Фактики олараг 9.30
Саат 10.00
Тираж 2000
Сиф. №